

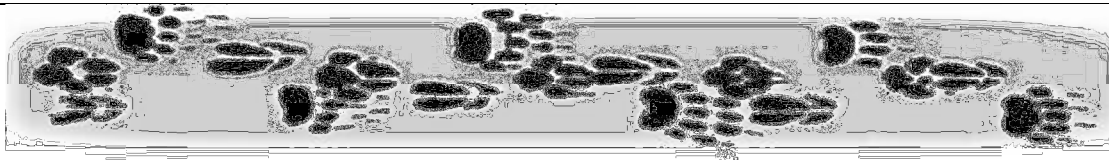
De Wissel

IVN afdeling Eijsden

September 2017

Jaargang 24 nummer 3

ivn natuur
educatie

INHOUD

<i>Inhoud</i>	2
<i>Van De Redactie</i>	3
<i>Van Het Bestuur</i>	3
Het bestuur van IVN Eijsden zoekt versterking	3
Digitalisering (herinnering)	3
<i>Help me, ik heb een vleermuis in de slaapkamer</i>	4
Kom zelf kijken!	4
<i>IVN in een nieuw jasje</i>	5
<i>Dag van de Duurzaamheid 10-10</i>	5
<i>IVN-geschiedenis live</i>	6
<i>Viskes vange (20)</i>	6
De Elrits (“t Ziepuutsje”)	6
De naam	7
Kenmerken en levenswijze	7
Voorkomen in onze regio	7
<i>Bijzondere Waarnemingen</i>	8
<i>Agenda 2017</i>	12
Lezingen 2017	12
Het “Wandelschema” & “Korte Tour”	12
Euregionale natuurwandelingen in 2017	12
Programmaoverzicht 2017 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten	12
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	13
Cursussen 2017	13
<i>Bijzondere Waarnemingen</i> vervolg van pagina: 11	14
Zomer 2017. Reuzenbovisten in het Hamsterreservaat	15
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	20
<i>16 t/m 24 september 2017 - Beleefweek Zuid-Limburg!</i>	20
Natuur en cultuur proeven in het Nationaal Landschap	20
Wat is er te doen?	20
<i>Grote gebeurtenis</i>	21
<i>Orchideeën heroveren Zuid-Limburg!</i>	22
Leuk weekend werken in de natuur Zuid-Limburg	22
<i>De Bloemen</i>	23
<i>Het Bestuur</i>	24

VAN DE REDACTIE

De zomer is voorbij en orkanen verwoesten onze Caribische eilanden. Gelukkig gaan de seizoenen in Eijsden met minder extremen gepaard. Bij ons blijven de weersextremen meestal beperkt tot simpele zaken als: “te warm”, “te nat”, enz.

En dat heeft ook zijn eigen charme, zijn eigen natuurervaringen. De verslagen van de afgelopen 3 maanden treffen jullie dan ook weer aan in deze Wissel.

En valt het op? De huisstijl van het IVN wijzigt weer. Het nieuwe logo wordt alvast gebruikt in deze Wissel!

Veel leesplezier!

Op de website van IVN Eijsden is regelmatig actueel nieuws te vinden. En, zoals u weet, ook de Wissel wordt daar gepubliceerd (in kleur). (www.ivn.nl/afdeling/eijsden)

PDB

VAN HET BESTUUR

Het bestuur van IVN Eijsden zoekt versterking

Hebt u zin om onze vereniging te vertegenwoordigen en uw steentje bij te dragen om onze vereniging ook naar de toekomst toe vitaal en veerkrachtig te maken of kent u mensen die daar mogelijk voor zijn te interesseren, meldt u aan bij één van de huidige bestuursleden of tip ons van wie u denkt dat hij of zij een goede aanvulling kan zijn op ons drieën die nu het bestuur vormen.

Het bestuur van IVN-Eijsden

Maarten van der Sande

Jacques Piters

Harry Fekkers

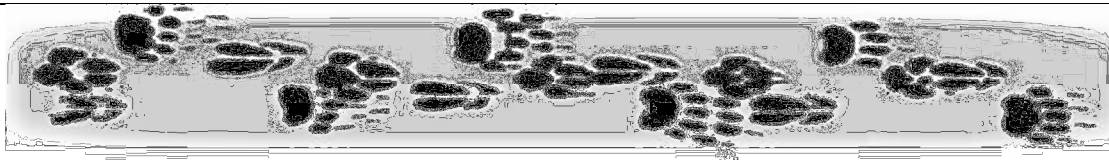
Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

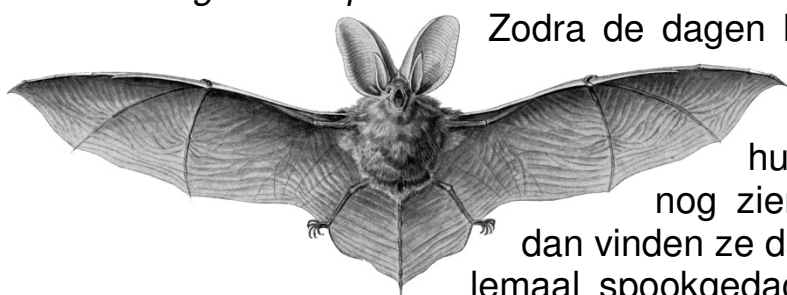
jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

Het bestuur

HELP ME, IK HEB EEN VLEERMUIS IN DE SLAAPKAMER

Elk jaar gebeurt het wel weer, dat er ergens een vleermuis in de slaapkamer rondvliegt. In vertwijfeling bellen mensen allerlei instanties om maar gehoor te krijgen wat ze moeten doen. Maar vaak niet naar hun eigen gemeentehuis, terwijl dit juist de organisatie is die de zorgplicht heeft voor deze beschermde diergroep. In Limburg heeft de stichting IKL een netwerk van gemeentelijke meldpunten en vleermuiswerkers ingesteld die mensen met problemen met vleermuizen helpen. Als U overlast van vleermuizen heeft, kunt U dit melden bij het meldpunt in Uw gemeente. Een vleermuiswerker maakt hierna indien nodig een afspraak.

Zodra de dagen langer worden en er meer tijd in de tuin gezeten wordt, ontdekken mensen dat er vleermuizen rondom hun huis vliegen. Maar als ze dan ook nog zien dat ze in de spouwmuur kruipen, dan vinden ze dat toch minder prettig en komen er allemaal spookgedachtes bij de mensen op. De reactie

dat de vleermuizen moeten verdwijnen is dan ook niet helemaal onbegrijpelijk. Het is echter zeer onverstandig om in te grijpen zonder dat men verstand van vleermuizen heeft. De overlast wordt waarschijnlijk alleen maar erger. Het dichten van gaten is dan ook ten sterkste af te raden.

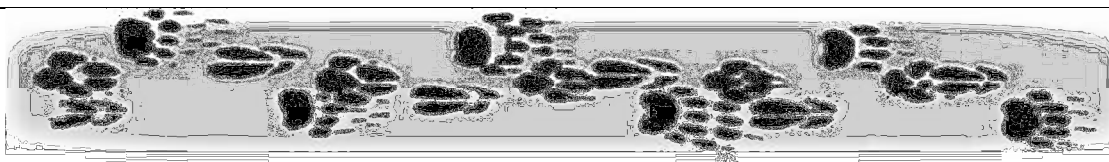
Indien U overlast van vleermuizen ondervindt of verzwakte vleermuizen in huis of tuin vindt, kunt U contact opnemen met het gemeentelijk meldpunt. Zij leggen contact met een vleermuiswerker die op gepaste termijn aan huis komt om de melding af te handelen. Zo nodig nog dezelfde dag. Samen met de melder wordt de toestand bekeken. Om goed te kunnen handelen is het nodig dat wordt vastgesteld welke soort vleermuis voor de overlast zorgt. Vervolgens wordt naar een oplossing gezocht die voor de melder en voor de vleermuizen acceptabel is. Vleermuizen zijn bedreigde en beschermde dieren die bovendien zeer nuttig zijn. Ze mogen dus niet zonder meer verstoord worden. Dit is bij deskundig optreden ook niet nodig. Een bezoek van een vleermuiswerker is overigens gratis.

Het meldpunt is bedoeld voor mensen die echt overlast van vleermuizen ondervinden. Het is niet de bedoeling dat U belt om een door de tuin vliegende vleermuis te melden.

Kom zelf kijken!

Wilt u vleermuiswerker worden dan kan dat door zich op te geven bij de medewerker Wouter Jansen van stichting IKL w.jansen@ikl-limburg.nl of 06-1464648889.

Wouter Jansen
Stichting IKL

IVN IN EEN NIEUW JASJE

'IVN, nooit van gehoord! Wat is dat voor club?' Die vraag heb je vast wel eens beantwoord. De afgelopen jaren is IVN steeds bekender geworden. Daar doen we met zijn allen hard ons best voor. Maar nog steeds moet je vaak uitleggen waar IVN voor staat. Vandaar een nieuwe jas!

Omdat we willen dat meer mensen IVN kennen, en dat meer mensen weten wat IVN is, krijgt de huisstijl een 'update'. Het logo verandert iets: we krijgen één logo dat meteen duiding geeft aan wat we doen en waar we voor staan. De waterlelie - ons erfgoed - zit niet meer in het logo, maar wordt als beeld-element gebruikt. In de uitstraling komt meer ruimte voor (natuur)beleving en beeld.

Wat helemaal hetzelfde blijft? De pay-off - Beleef de natuur! - en onze vertrouwde kleur groen. In de tweede helft van september worden de nieuwe materialen digitaal naar de afdelingen gestuurd. Ben je op zoek naar meer informatie, of heb je het logo nu al nodig? Kijk op het nieuwe intranet [Ons IVN](#) onder Vereniging > Communicatie > Huisstijl of stel je vraag via de Service-desk: servicedesk@ivn.nl.

IVN Stuifmeel

DAG VAN DE DUURZAAMHEID 10-10

10 oktober 2017 is het weer de Dag van de Duurzaamheid (DvdD), een initiatief van Urgenda. IVN is dit jaar voor het eerst mede-initiatiefnemer van de voorleesactie op de DvdD. De dag start met het voorlezen van een duurzaam verhaal op duizenden basisscholen. We nodigen iedereen graag uit om mee te doen aan deze Voorleesactie en om met leerlingen in gesprek te gaan over natuur, milieu en duurzaamheid. Schrijf je in op:

www.dagvandeduurzaamheid.nl/scholen

Daarnaast kun je uiteraard ook zelf een DvdD-activiteit organiseren. Organiseer bijvoorbeeld een speciale natuurexcursie in het teken van duurzaamheid, een boomplantactie of een lokale energiebesparingswedstrijd. Of houd het besloten en vervang alle lampen in huis door LED-verlichting, stap over

op groene stroom, pak voortaan het openbaar vervoer of besluit om duurzamer voedsel te eten. Kijk op www.dagvandeduurzaamheid.nl

IVN Stuifmeel

IVN-GESCHIEDENIS LIVE

In 2015 presenteerden het IVN de landelijke geschiedenissite. Je kunt deze vinden via de website. Een volgende stap in onze geschiedschrijving is het leggen van de verbinding met de geschiedenis van afdelingen.

Sommige afdelingen hebben hun geschiedenis op de eigen site staan. Mooi om dit te koppelen aan de landelijke geschiedenissite. Wie hieraan wil meewerken, geef het door aan Eefje van Wissen. Wil je meteen aangeven waar we de informatie online kunnen vinden? Wij –‘geschiedschrijvers’ Kees en Eefje van Wissen– bekijken dan of koppeling aan de landelijke site mogelijk is en of we delen van jullie verhalen kunnen verwerken in de landelijke site.

Rechtstreeks naar de geschiedenissite van IVN, ga naar:

<http://ivngeschiedenis.nl/index.html>

IVN Stuifmeel

Eefje van Wissen (e.van.wissen@ivn.nl)

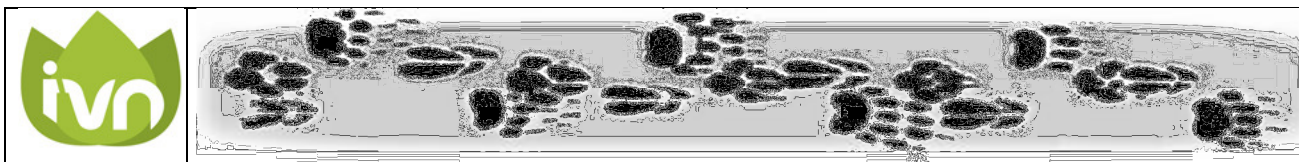
VISKES VANGE (20)

De Elrits (“’t Ziepuutsje”)

In mijn jonge jaren hoorde ik over een apart klein visje dat in Zuid-Limburg moest rondzwemmen: de Elrits. Ook kwam je hem wel eens tegen in de natuurboekjes in de bibliotheek. Natuurlijk hoopte ik dat visje ook te zien in de Maas, bij het “brökske” aan de Berwijn of aan de Kop van de Voer. Misschien kwam het dan ook nog wel terecht in mijn tuinvijvertje aan de Vogelzang. Op een gegeven moment had ik inderdaad een fraai visje met donkere stipjes en een gouden streep aan de flanken in mijn schepnetje en daarna in het vijvertje. In mijn beleving kon dit wel eens een Elrits zijn. Of het beestje een Eijdsense naam had wist ik niet en zekerheid over de soort had ik evenmin. Was het toch niet een Grondeltje, een “Geuvieke”? Hengelaars hadden het erover dat je Elritsjes (“Vairons”) in Visé kon kopen om te dienen als aasvisje. Maar ja, een hengelaar was ik niet, behalve in de korte tijd dan, dat ook ik met een bamboehengel op de “Buis” onderaan de Diepstraat stond om er “Ejbelkes” te verschalken.

De naam

In het Duits spreken we van “die Elritze”, in het Frans van “le Vairon” en in het Engels van “the Minnow”. In Maastricht werd gesproken over “Ziepuutsjes” als het over Elritsen ging (ze kwamen daar voor in de Jeker). Ook werden daar de namen “Sjarnel” of “Meiveske” gebruikt. In Mechelen en Epen spreekt men over “Sjeevisjke” en in Schin op Geul over “Meivisjke”. In de Voerstreek kan men ook wel “Vairon” beluisteren. In mijn studententijd (dus vóór het digitale tijdperk), ging ik in bibliotheken op zoek naar een verklaring voor het woord “Ziepuutsjes”. Ik dacht zelf dat het te maken had met de naam van een klein waterstroompje (“ziep”, verwant aan siepelen of sijpelen, denk maar aan de “Zieëp” in Gronsveld). “Seepuut” blijkt echter een algemeen middeleeuws woord te zijn geweest dat voor diverse vissen werd gebruikt (“Diksjenaer van het Mestreechs” 1985: “Ziepoet”). Eigenlijk betekent het “Zeekikker” en werd het oorspronkelijk gebruikt voor afschrikwekkende vissen als de Zeeduivel. Heel wat anders dan het mooie Elritsje dus.

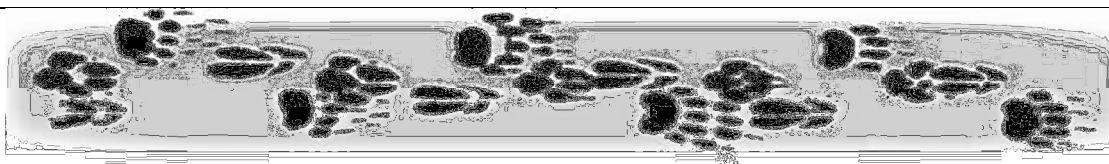
Kenmerken en levenswijze

De Elrits is een kleine vis en wordt bij ons slechts rond de 8cm groot. Zoals gezegd is het een mooie vis. De rug is goudbruin, de buik is wit en op de zij-kanten kan men soms een strepenpatroon zien (dit kan ook meer een hori-zontale donkere vlekkenlijn zijn). Langs de zijkant loopt een gouden streep. De mannetjes zijn in de paartijd aan de buikzijde roodachtig gekleurd, met een zwarte keel. In de lente en in de zomer vindt de voortplanting plaats. Het paaïen gebeurt boven grindbanken in helder water. Er worden door het vrouwtje rond de 500 eitjes afgezet, die ongeveer een week na de bevruchting uitkomen. De larven graven zich eerst in de beekbodem in. Na een kleine 2 weken komen ze dan weer tevoorschijn om verder op te groeien. Het voed-sel van de Elrits bestaat voornamelijk uit allerlei kleine waterdientjes. In de zomer kunnen Elritsen goed worden waargenomen op heldere plaatsen in beken, alwaar ze in schooljes rondzwemmen. Op hun beurt worden ze weer gegeten door IJsvogels, Forellen en Palingen.

Voorkomen in onze regio

Graag citeer ik wel eens wat uit ouder werk. Vooral in Maastricht werd al vroeg in het dialect geschreven. Een kleine correctie is hier op zijn plaats: het door mij in het vorige nummer aangehaalde “Prozawerken in Maastrichtsch dialect” uit 1926 is een bloemlezing uit het werk van Olterdissen, door E. Jas-par. Olterdissen zelf was in 1926 al niet meer onder de levenden. Het verhaal over de vismarkt op de Markt kan daarom nog wat vroeger in de 19e eeuw worden geplaatst.

Wat betreft de Elrits: er zijn uitgebreide beschrijvingen van het voorkomen van de Elrits in de Jeker bij Maastricht. De heer P.L. Marquet beschreef in

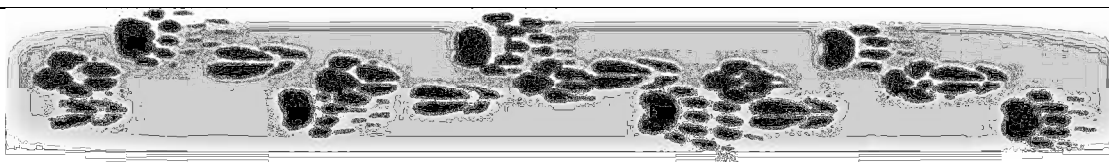
1959 in het Natuurhistorisch Maandblad hoe hij zo rond 1919, 1920 als 11-12 jarige jongen vele Elritsen zag en ving in de Jeker in Maastricht. Deze zwommen vanaf de Maas de beek op om er te paaieren. Later ging het steeds slechter met de Elritsen in Nederland tot hij op een gegeven moment bijna geheel verdwenen was. Alleen in de Geul kwam hij nog sporadisch voor. Omdat hij in Wallonië veelvuldig voorkomt en de waterkwaliteit nu weer verbeterd is, kan hij zich van daar uit weer herstellen en dit is ook het geval. Ook vanuit de bovenloop van de Roer vindt herbevolking van onze wateren met Elritsen plaats. Op dit moment kun je in de Maas, Geul, Berwijn en bij de Kop van de Voer met wat geluk weer Elritsen waarnemen. Dit is zeer verheugend te noemen.

Jacques Piters

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

- 01.06 Op de Knuvelkes is voor de 2e keer gras geoogst. Ik fiets van de Köbbesweg naar de Parrestraat en tel in totaal vlot zo'n 200 konijnen. Op een gemaaide grasweide staan ongeveer 20 Kieviten.
- 02.06 juni begint goed. Op 1 juni dode Das in Simpelveld en op 2 juni eentje in Epen. Ik tel op een locatie in De Patiel moervos met 6 kleine jongen. Een laat nest blijktbaar. Langs de Voerenweg op een perceel Klaver zit een fraaie Haas. Ook in de laagstam van de fam. Loyens gaat er eentje voor mij op de loop. Een Ree met haar kalf blijft rustig. Een reebok laat luid zijn ongenoegen over mijn aanwezigheid in zijn gebied duidelijk horen.
- 04.06 In de Kerkdel in Slenaken sneuvelt een Das. Idem in Crapoel en in Berghuizen!!!
- 05.06 Boven industrieterrein Maastricht Zuid vliegt een Rode Wouw westwaarts. Bij de Maas aangekomen keert hij om en vliegt oostwaarts naar Gronsveld. Mag blijkaar België niet binnen.
- 07.06 Mevr. Cora Visser meldt een dode Das langs de Rijksweg vlak voor de Molen van Gronsveld. Een flink mannetje met zijn snuit vol bloed. Ook uit Herkenrade wordt een dode Das gemeld. Op de weg naar Mheer net voorbij de Boerenbond.

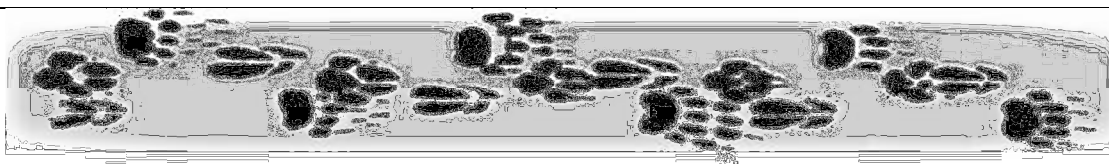

- 08.06 Goed nieuws uit Termaar. Cor Hanssen meldt dat zijn 4 burchten al-
len bezet zijn. Nr. 1 alleen door Vos met jongen, Nr. 2 alleen Das met jon-
gen en de Nrs. 3&4 met zowel Das als Vos met jongen!
- 10.06 Op de Vogelzang ligt een dode Steenmarter.
- 11.06 Dode Das in Honthem langs de Hoebesweg. Er staan dit jaar
slechts 2 bloeiende Bokkenorchissen in een Eijdsense berm. Restant van
wat eens een grote populatie was. Te danken aan het bermbeheer van de
Gemeente.
- 12.06 Een Vos rooft de hennen en hanen van meneer Pastoor in de Kerk-
straat.
- 13.06 Nog maar eens een dode Das langs de Rondelenstraat tussen Li-
beek en Mheer. Cor Hanssen meldt: Jean ik heb nog nooit zoveel Vossen
gezien.
- 13.06 Broer Jef is op vakantie in zijn Frankrijk, met eega Cor. Goed voor
gezing: Wielewalen, 2 Hoppen en talrijke Bijeneters op hun camping. Tij-
dens een fietstocht dan toch 2 dode Dassen vlak bij elkaar langs de weg.
- 14.06 Jacques Theunissen uit Rijckholt meldt een dode Das tussen Ban-
holt en Bergenhuizen. Als extra bewijs foto bijgevoegd van zowel het dier
als de locatie.
- 15.06 Weer een dassenloze observatie avond in Moerslag. Wel ook hier
Vos met jongen op de burcht.
- 16.06 Broer Jef heeft 3 kippen aangeschaft. Deze legden trouw vrij kleine
eieren. Totdat ze plots van de leg leken. Geen 3 meer. Vandaag kwam Jef
achter de oorzaak. Een Kraai bleek de rover te zijn.
- 18.06 De Bergnachtorchissen zijn dit jaar vroeg uitgebloeid. Mogelijk door
de droogte? Links en rechts staan Brede Wespenorchissen die hun bloei
nog te goed hebben. Er sneuvelt een Das op de Heiweg, vlak voor de uit-
kijktoren.
- 19.06 Op een kersenwei langs de Voerenweg komen elke avond Dassen
uit de hele buurt smullen. Ook een Vos lust wel een kers.
- 20.06 Terwijl ik in de Daorgrubbe een wolk juni kevers van mij probeer af
te slaan passeert een brommende reus: een Mannetje Vliegend Hert.
- 21.06 Dhr. Jo Debeije meldt een nest Grauwe Vliegenvangers bij een ken-
nis van hem in Mesch.
- 22.06 Tijdens dassenobservatie in Mheer weinig Dassen, wel Ree en
Haas. Plus roepende Vroedmeesterpad en ook hier een behoorlijk aantal
Vliegende Hertten.
- 23.06 Dhr. Willy Sabel ziet om 05.15u 1 grote Das en 2 kleine Dasjes de
Oosterweg, nabij de brandweerpost, oversteken.
- 24.06 Na een lange stilte worden er weer Steenmarters gemeld. In de Ba-
roniestraat zelfs een kleine plaag. Ook uit de Julianaweg in Segietere komt

die klacht. Ik denk dat het jongen zijn die hun eigen gebied nog moeten verwerven of anders mannetjes die een wijfje zoeken voor de 2e voortplantingsronde.

- 25.06 Voor mij de zoveelste avond zonder levende Dassen op of nabij een door ons al vele jaren gecontroleerde burcht. Wel op een weiland onder de kersen 2 volwassen Dassen en 1 jong. Op de terugweg op de Keerestraat dan 1 (jonge) Steenmarter en als extra nog een mannetje Vliegend Hert.
- 26.06 Vader Frans en zoon Jurgen Mingels, bekend duo in Cadier en Keer en verre omgeving, vinden een niet al te grote dode Das op de weg tussen Blankenberg en Honthem. Jurgen belde de Gemeente en de Das werd direct opgehaald.
- 28.06 Tijdens controle van dassen locaties in Teuven en Remersdael een fraaie Rode Wouw vlak boven ons. De buurten hebben hier namen als Neubau, Driessen, Vrijthof, Cobus, Pontus, e.a.
- 29.06 Een ouderwetse observatieavond goed voor 23 Dassen. Eerst op een dassenburcht in Cadier en Keer een complete familie Dassen gezien van 11 stuks en daarna op 2 weilanden in Gronsveld onder de kersen ook nog een gezin van 4 stuks en een van 8 stuks. Op slag alle dassenloze avonden verleden tijd.
- 30.06 John Wiersma en Martin Creuwels melden een dode Das op de oprit van de A2 bij Mariadorp.
- 02.07 De Muurhagedissen van Laag-Caestert hebben jongen. Niet verwonderlijk na de warme junimaand.
- 01.07 In juni zijn, voor zover bij ons bekend, zeker 17 Dassen gesneuveld in Limburg.
- @ 03.07 Annemie Speckens meldt: Een dode vos, in de berm tussen fietspad en rijweg van de Pisartlaan, op maandag 3 juli. Flink gewond aan zijn kop.
- 03.07 Het koppel Bevers dat als territorium de Voer en directe omgeving heeft, heeft ook voor nageslacht gezorgd. De vaste kenners van het gebied mogen 2 kleine Bevertjes aanschouwen.
- 06.07 Ik zie overdag 3 IJsvogels op de kop van de Voer.
- 07.07 Platte Egel op hoek Rijksweg–Putsteeg in Gronsveld. Bij broer Martin laat een Koninginnenpage zich bewonderen. Hij ziet 's avonds 3 Bevers in de Voer.
- 09.07 Een tocht gemaakt langs de zuidoost kant van het Savelsbos, van de Kampweg tot de Orenberg. Alle mogelijke soorten vlinders gezien in vrij grote aantallen. Een grote verrassing: enige Keizersmantels gezien in de Daor bij de Fontijn. Gelukkig was een exemplaar fotogeniek, het absolute bewijs. Cor Hanssen meldt een dode Das langs de Wijnweg tussen Huls (Simpelveld) en Ubachsberg.
- @ 11.07 Wim Souren meldt: om 5:30 stak een Vos de Rijksweg bij Withuis over, richting A2.

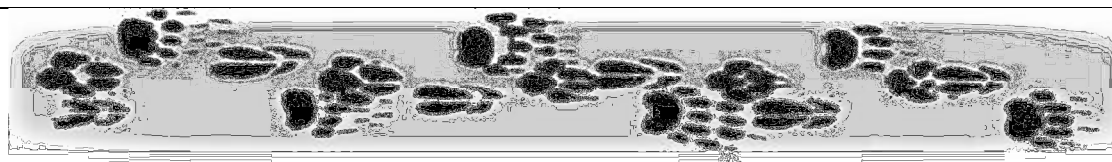

@ 12.07 Wim Souren meldt: vandaag zag ik bij Stenenberg nr1 een Barmsijs.

- 12.07 Om 23.57u voor mijn deur een Steenmarter.
 - 18.07 Een Das smult van de afgefallen kleine Conference Peren. Dat is weer iets anders dan kersen. Ietsje verderop grazen een Ree en haar Kalfje. Om 22.45u wordt er nog ijverig graan geoogst.
 - 22.07 Een Koninginnenpage bezoekt de vlinderstruik in de voortuin van Irene. In de 12 Septemberstraat vangt een Sperwer een Huismus.
 - 25.07 Broer Jef gaat geregeld naar de Bevers in de Voer kijken. De jongen maken het zo te zien goed. Ook ziet hij telkens meerdere IJsvogeltjes. Dat zijn waarschijnlijk jongen van het 2e nest.
 - 26.07 In de Daor vliegen nog steeds Keizermantels. In de achtertuin van Irene komen elke ochtend wel 30 Huismussen (jong en oud) voor een gezamenlijk ontbijt op de grond.
 - 28.07 Boven de laagstam Conference perenboompjes op De Kaap in Sint Geertruid zweven enkele kunstkieken-dieven. Dit jaar zonder geluid. Een Haas gaat voor mij op de loop. Ook 5 Reeën en de reebok in hun gezelschap vinden mijn aanwezigheid maar niks. Voor Vlinders is er blijkbaar te veel wind. 's Avonds laat zich een familie Dassen aan mij zien. Pa, Ma, 2 jongen van dit jaar en 3 jaarlingen.
 - 29.07 Hagedissen weer. Zelfs in de Caestertstegen laten ze zich zien. Boven de gracht van Kasteel Eijsden dan weer een Grote Gele Kwikstaart.
 - 30.07 Dassenburchten in het westelijk Gulpdal bij Slenaken gecontroleerd. Zien er redelijk uit. Op de hoofdburcht in Beutenaken vind ik het kadaver van een Das. Vel met haren er aan, ribbekast en de schedel. Ook raap ik heel wat Belemnieten op plus een Zee-egel.
- @ 31.07 Wim Souren meldt: vanmorgen om half 7 een Vos op het fietspad bij de tennisvereniging Eijsden.
- 01.08 Augustus begint goed. Tussen de buien door poseert een IJsvogeltje voor mij op een tak boven een Maasarm in de EB.
 - 06.08 Het lijkt er op dat de Keizersmantel ook in Limburg terug is van weggeweest. Jo Seegers meldt er enkele bij hem en José in de tuin.
 - 08.08 Ik zie 3 Eekhoorns op een dag. Nr. 1 bij park Kasteel Gronsveld, nr. 2 bij park Kasteel Rijckholt en nr. 3 bij park Kasteel Eijsden.

Zie verder op pagina: 14

AGENDA 2017

Lezingen 2017

Onderwerp, spreker en plaats wordt bekend gemaakt via de plaatselijke pers en op de site van ons IVN. Hebben wij uw mail adres dan ook per mail.

De zaal is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het "Wandelschema" & "Korte Tour"

27	sept	Bemelen, Cadier en Keer, 10km	11.00uur
25	okt	Mheer en Noorbeek, 10km, KT290	11.00uur
22	nov	Moresnet-Chapelle, 9km, KT169	11.00uur
24	jan	Wandeling vanuit Mesch, 9km, KT166	11.00uur

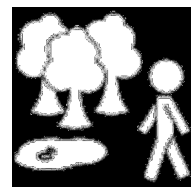
Het programma is samengesteld door Marianne Teunissen, Betsie van der Put en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolstelsel. Bij elke weersomstandigheid.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico en verantwoording. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

Anne van Santen, tel. 043-4094672
email: asvansanten@home.nl

Euregionale natuurwandelingen in 2017

Organisator Frans Jongen gaat ook in 2017 door met zijn wandelingen in de Euregio. Frans volgt de bekende Voetsporen uit De Natuurgids Of de tochten uit de Wandelgids Zuid-Limburg van Dhr. Wazloo. Vanaf vrijdag 6 januari 2017 kunt u weer op elke oneven vrijdag meegaan. De wandelingen gaan onder alle weersomstandigheden door. Vaste verzamelplek is het parkeerterrein bij de Kerk van Mheer vanwaar via carpoolen de echte startplaats van de tocht wordt opgezocht. Tijdstip 09.00 uur. De kosten zijn 1 euro voor de gids en een bijdrage in de carpoolkosten van uw chauffeur. Goed schoeisel is gewenst en eten en drinken voor onderweg meenemen. Indien mogelijk wordt er halverwege gepauzeerd in een horecazaak.

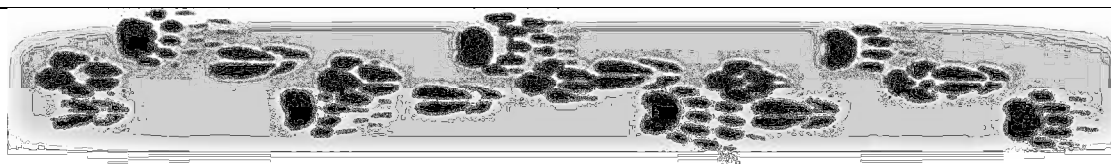

Voor nadere inlichtingen: organisator Frans Jongen, tel. 043-4571705 of 06-25486395. Mailadres: fransjongen@hetnet.nl

JC

Programmaoverzicht 2017 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten

Datum	Tijd	Activiteit	Vertrekpunt /locatie/contact
OKTOBER			
Zondag 1	08.00	Excursie Itteren	Plus –
NOVEMBER			

Zondag 5	08.00	Excursie Meers/Kasteelpark Stein	Plus - Lydia
Zaterdag 25	09.00	Seizoenstelling	Eijsder Beemden
DECEMBER			
Woensdag 27	09.00	Winterbekentelling - Voer	Kasteelpark
JANUARI 2018			
Dinsdag 2	19.30	Nieuwjaarsreffen	School Kampweg

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Wiel	408 19 41
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10	Frans	409 12 83

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

--	--

Ook in 2017 gaan we weer iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur (tot 16.00 uur) vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari.

Inlichtingen:

Annemie Speckens, tel. 043-4092623

Anne van Santen, tel. 043-4094672

e-mail: annspeckens@kpnplanet.nl

e-mail: asvansanten@home.nl

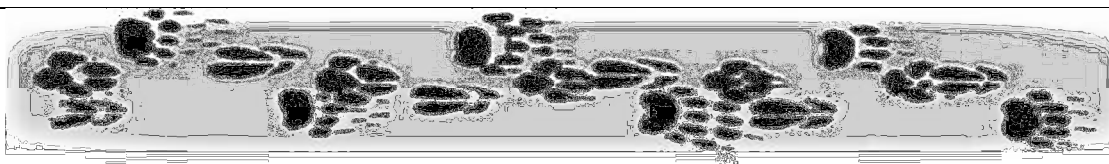
Dus als je mee wilt lopen dan mail even.

Cursussen 2017

datum	locatie	adres start	onderwerp
Di 19 sept 20.00-22.00 uur	Natuurtuinen Jekerdal	Drabbelstr (P Mergelweg)	Bomen herkennen aan de zaden; de relatie met dieren
Za 30 sept 9.30-12.00 uur	Route 'Eik en Beuk', over Sint-Pietersberg	Natuurtuinen Drabbelstr (P Mergelweg)	Excursie langs inheemse en straat-bomen
Di 24 okt 20.00-22.00 uur	Natuurtuinen Jekerdal	Drabbelstr (P Mergelweg)	Straat- en parkbomen; relatie bomen en paddenstoelen
Za 28 okt 9.30-12.00 uur	Bomenwandeling 'Van Hemel tot Fossiel' in het stadspark	Stay-OK Maasboulevard	Excursie: genieten van parkbomen in herfststooi

De kosten bedragen per lespakket € 7,50 en voor niet-leden € 10,-; wordt er ingetekend voor de hele cursus dan krijgt u voor € 10,- extra onze 3 IVN-bomenroutes. Opgave bij ipa.kokx@gmail.com

TdJ

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VERVOLG VAN PAGINA: 11

- 09.08 Deze keer geen dode Das langs de Ikkelderweg nabij de kennel maar een dode jonge Ree als verkeerslachtoffer.
- 12.08 Op een akker ietsje ten zuiden van de molen staan om ca. 12.30u 10 fotogenieke Ooievaars. Telefonisch en via mail gemeld. Even uitrusten op weg naar zuidelijker oorden. Op de Rijksweg ligt een plat gereden Egel.
- 13.08 Geen Dassen maar 1*1, 1*3 (geit met 2 kalfjes) en 1*4 Reeën.
- 14.08 2 IJsvogels laten zich aan mij zien boven een Maasarm in de EB. Op dezelfde plek als zaterdag jl. staat nu een eenzame Ooievaar.
- 20.08 De uien zijn op veel plaatsen al plat gespoten. Dan blijven alle voedingsstoffen in de bol die dikker wordt.
- 21.08 De Zwaluwen van Laag-Caestert zijn vertrokken. 's Avonds loopt een volwassen Eikelmuis met 3 kleintjes over de Maarlanderweg.
- 22.08 Ook op andere vaste plekken zie ik geen Zwaluwen meer. Langs de schaatspoel in de EB bivakkeren al enkele weken een 3-tal Kieviten.
- 23.08 In juni regende het meldingen van dode Dassen langs de Limburgse wegen. In juli veranderde het regenen in druppelen. Vandaag dan de eerste melding van augustus! 's Middags sta ik niets vermoedend te smullen van de bramen als er plots uit de bramenstruiken een Wild Zwijn als een Haas ervandoor gaat. 's Avonds zie ik 9 grote Dassen een maïsveld in gaan.
- 27.08 Een bijzondere tocht gemaakt door het kolenmijnverleden van de fusiegemeente Fléron vanuit Retinne. Toch nog heel wat opgestoken van de ééntalig Franstalige gids. Zelf in Fléron geboren net als zijn vader, maar diens vader kwam uit Maastricht en was na 1914/1918 in de Luikse industrie gaan werken en met een Walin getrouwd. Voor mij was bijzonder het bronnengebied van het riviertje de Julienne, die bij Argenteau in de Maas uitkomt, en waarvan menige Eijdsenaar de visvijvers, nu tevens recreatiegebied, wel kent.
- 28.08 De natuur staat op zijn kop. Ik word verrast door een Das die op klaarlichte dag volop bezig is met interieurverzorging. Plots vliegen er een 3-tal Eikelmuisen over de storthoop. Die kiezen, bekomen van de schrik van hun leven, het hazenpad in de struiken. Het is bekend dat Eikelmuisen gebruik maken van een plekje in een dassenburcht om te overwinteren. Deze onderhuurders werden dus verrast door de zomerschoonmaak van de feitelijke bewoner.
- 28.08 De pluk van de Conferenceperen op laagstam is begonnen. In de Patiel zijn de eerste uien geoogst. Zij liggen netjes in rijen te drogen. Ook zijn er percelen gras en klaver gemaaid.

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Zomer 2017. Reuzenbovisten in het Hamsterreservaat

Na een mooie waarnemingslente waren de verwachtingen voor de zomer volop aanwezig.

Dinsdag 6 juni. Vincent Gustings hoort een concert van Vroedmeesterpadden bij Stokhem.

Woensdag 7 juni kruipt er een gestippelde rups achter De Appelgaard in Margraten. Soortbepaling door de Vlinderstichting: het is de Gestippelde Houtvlinder, waarschijnlijk uit een afgebroken boomtak gekropen. Wat betreft het weer is er even sprake van lichte Schaapscheerderskoude (koeler weer).

Vrijdag 9 juni. Wolkbreuk in Margraten rond 12.20u.

Zaterdag 10 juni. Bezoek aan de Apothekerstuin in Eijsden. Boeiende vertellingen over geneeskrachtige planten door Harry Fekkers en Suzanne Eussen. De Breuster Brouwers hebben hun intrek genomen in de Oude Dassenburcht onder het Ursulinengebouw. Een betere bestemming kan ik eigenlijk niet bedenken. Daar gaat ons eigen Kloosterbier vandaan komen! In de middag een bezoek aan de mergelgroeve bij Terblijt, alwaar wel 12 Dwergblauwtjes rondvliegen. Ook zie ik er een Azuurwaterjuffer. Geelsprietdikkopjes op de Bemerlerberg. Een zeer hoge zonkracht valt ons ten deel.

In de avond stevig concert van Groene Kikkers langs de Trichterweg in Eijsden.

Zondag 11 juni. Bronk in Mheer. De UV-zonkracht index bereikt rond 14.30u de tweede waarde ooit gemeten in Nederland (8.7 in Bilthoven, door het RIVM). Het record was 9.0 op 25 juni 1995 na de vulkaanuitbarsting op de Filipijnen.

Donderdag 15 juni. Zware bui boven Banholt. In Maastricht droog.

Zaterdag 17 juni. Fossielen zoeken met Wiel Schins in de ENCI-groeve. Een buitenkansje, met zeer deskundige begeleiding door Wiel. Topvondst door Maarten van der Sande: een grote Voluta-schelp, of eigenlijk een met mergel gevuld afgietsel ervan, want de schelp zelf is vergaan.

Om 18.00u "ienseute Broenk" op de Vroenhof.

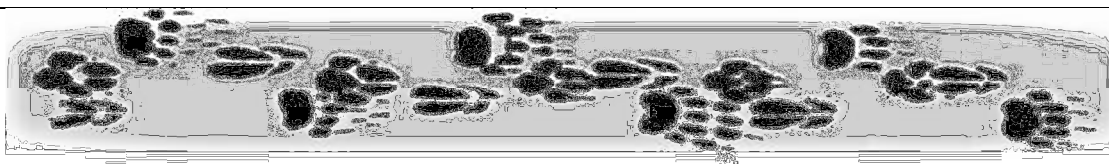
Zondag 18 juni. Bronkzondag in Eijsden met weer schitterende bloemtapijten.

Maandag 19 juni. Bronkmaandag op het Kasteel en in Breust. Zeer felle zon, 32°. Vincent meldt een blauw met geel vogeltje bij het Gemeentehuis in Margraten: een jonge Boomklever. Een grote donkere nachtvlinder vliegt bij mij binnen in Oost: de Graswortelvlinder.

Dinsdag 20 juni. Bronkdinsdag in Eijsden. Harde "kaoëmersjuuët" tijdens de Jonkheidsmis. De "póólfers" (het zwarte buskruit) en de "léém" zijn blijkbaar goed droog. Temperatuur boven de 32°.

De Koekoek is goed te horen aan de Maas. Bij Kasteel Oost kom ik een Vos tegen die hetzelfde pad denkt te lopen als ik, maar dan in omgekeerde richting.

Donderdag 22 juni. Temperatuur tegen de 35°, hittegolf in juni...

Vrijdag 23 juni. Vele Eikenpages bij Bemelen.

Zaterdag 24 juni. Jenny fotografeert een Bonte Brandnetelmot in Banholt. In de Bron uitgebreid gesprek met de heer Martens (geboren 1922) over het Palingvissen dat zijn familie deed op de Maas ("dow haw 't nog hiel diekke lele'n-ien de Maos"). "lele" (Alen) zijn op dit moment zeldzaam geworden.

Zondag 25 juni. Lezing in het Ursulinenconvent. Dr. Nico van Straalen belicht de plaats van de Javamens van Dubois in de menselijke evolutie. In de middag menselijke ketting tegen de verouderde kerncentrales. Ook op de Trichterweg en de Vogelzang staat de ketting. De grote poel in de Eijsder Beemden staat door de droogte zeer laag. Waarschijnlijk kunnen de vogels nu beter bij de Moerasslakken, je ziet erg veel aangevreten lege huizen en ook Kreeftenschalen een flink eind verderop op het droge liggen. Predatie noemen we dat.

Maandag 26 juni. Vanuit de auto zie ik een Wild Zwijn (Everzwijn) bij Moerslag (eindelijk, mijn eerste hier). Theo van de Weert ziet een Witte Tijger (nachtvlinder) in Maastricht.

Dinsdag 27 juni. In het Vijlenerbos een Wilde Kat met kittens.

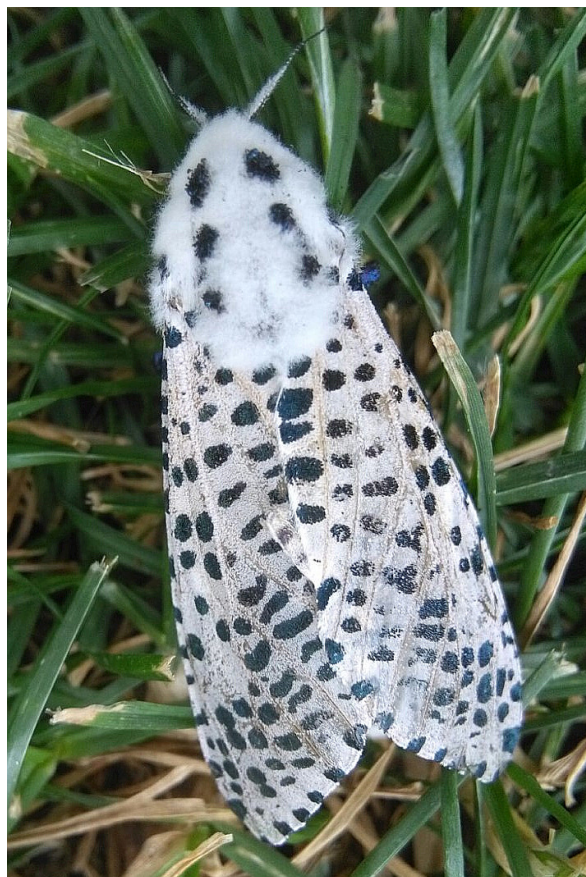
Woensdag 28 juni. Ondanks wat regen benadert de droogte (het neerslagtekort) de waarden van 1976.

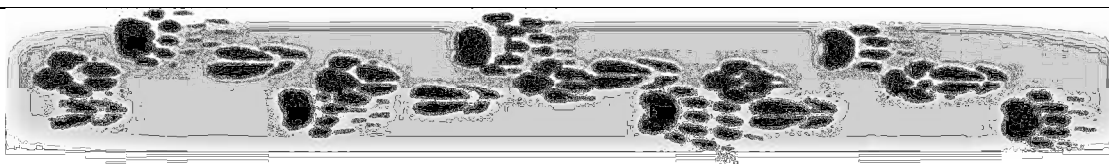
Vrijdag 30 juni. Van Ed Bayens ontvang ik een foto van een Witte Tijger in de Wilhelminastraat.

In de Eijsder Beemden bij Oost Zwartspruitdikkopjes, Bruin Zandoogjes en zelfs Bruin Blauwtje op Wilde Marjolein.

Zondag 2 juli. Bronk in Oost en Maarland. Lakenvelder kalfjes in Mesch. Dag van de Kers in Eckelrade.

Maandag 3 juli. Bericht van Frank Collas van de Radboud Universiteit Nijmegen. Het aantreffen van de Chinese Moerasslak op 11 maart 2007 in de Eijsder Beemden is erkend als eerst bekende waarneming in de natuur van deze soort in Nederland, ja zelfs in de Europese Unie. De Wissel, het stukje "Zomer in april" (2007), wordt vermeld als bron in het Engelstalige artikel over de "Chinese mystery snail". Dat zijn toch leuke berichten... Buiten Bronkvieren in de ochtend is mijn eerste vakantiedag ook wat betreft de natuur zeer prettig. Moerasschildpadden achter Kasteel Oost, Meerkoeten en Landkaartjes. Niet ver van de poel van de Moerasslakken fotografeer ik zelfs een mannetje en vrouwtje Klaverblauwtje.

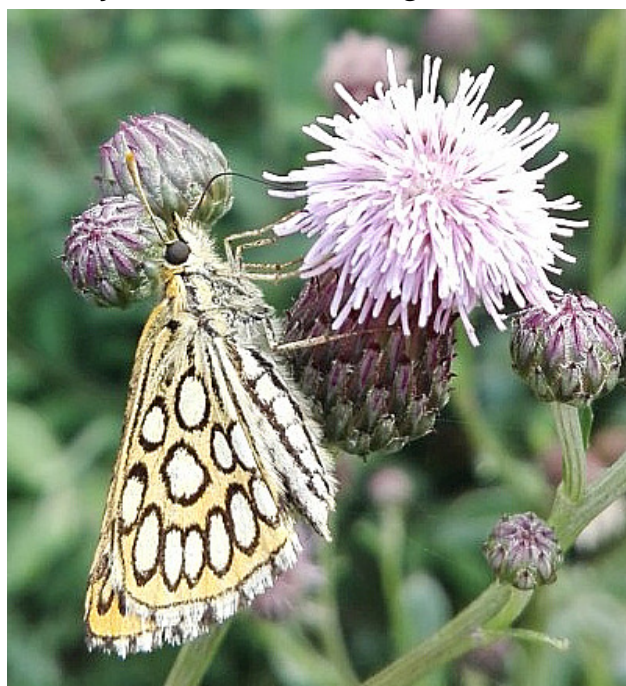

Dinsdag 4 juli. Rolstoelvierdaagse van De Bron, eerste etappe, ochtendwandeling. Een lange stoet trekt door de velden naar de “Wiette Päölkes”. In de middag Koninginnenpage en Dambordje op de Orchideeënwei in Lanaye.

Woensdag 5 juli. Tijdens de ochtendwandeling zien we een grote oranje vlinder op de Buddleia aan het Von Geusauplein. “Keizersmantel”, gaat het door me heen.

In de middag met Jenny naar het Weerterbos alwaar we hopen een Grote Weerschijnvlinder te zien.

Tijdens de wandeling zien we er 7, dat is zeven keer meer dan ons doel.

Donderdag 6 juli. In de middag naar Deurne gereden alwaar Spiegeldikkopjes te zien zijn.

Vrijdag 7 juli. Intocht Rolstoelvierdaagse in de Bron, mè Gladiolen en een temperatuur van tegen 30°.

Zaterdag 8 juli. In Herkenrade kan ik een paar kilo Gascognes oftewel “Sjpekkeëse” kopen. Dat is echt wat voor de liefhebber. De tegenwoordige kersen hebben in de winkel vaak niet eens een naam en smaken, hoewel lekker zoet, toch ongeveer hetzelfde. Ze zien er ook allemaal hetzelfde uit (zwartpaars). De Gascognes zijn geelwit en lichtrood van kleur en smaken friszurig.

Geelbuikvuurpadden bij Stokhem. Zeer bijzonder.

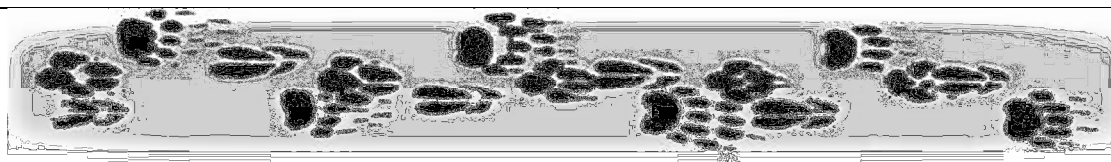
Zondag 9 juli. Via de Bronk van Reijmerstok naar de Dag van de Kers in Alden Biesen en van daar naar de Kleine Bronk in Breust. Afstanden betekenen niets meer tegenwoordig. Oude kersenrassen als “Hoeve Dobbelstein, Griotte de Visé, Tôt et Tard en Luiker Loenen” zijn te zien en soms te proeven. Jean Creuwels meldt een zeldzame dagvlinder aan de Dorreweg (“De Daor”). De Keizersmantel. Jacques van Mastrigt vindt 2 vers ontpopte Scheefbloemwitjes op de Iberisplant op zijn dakterras in Maastricht. Jacques had nog meer bijzondere waarnemingen: een Kleine parelmoervlinder op 4 juni bij Scharn, een tiental Wolfsmelkwespevlinders op Heksenkruid in de Eijsder Beemden op 5 juni en een dode Gewone Wasbeer op 10 juni in het dal van de Rode Beek.

Dinsdag 11 juli. Ree, witte Buizerd en honderden vlinders in de Daor.

Woensdag 12 juli. Vertrek richting Westkapelle (Zeeland).

Donderdag 13 juli. Oranje Zandoogjes en een enkele Heivlinder in de duinen bij Westkapelle.

Zondag 16 juli. Bezoek aan Neeltje Jans. Vaartocht met waarneming Zeehonden op een zandbank. Er leven in Nederland 2 soorten Zeehonden, de

Gewone en de Grijs Zeehond. Vincent hoort Europese Kwartels roepen in de buurt van Valkenburg.

Woensdag 19 juli. Langwerpig schelpdier op het strand van Renesse: De Zwaardschede of het Scheermes. De meeste mensen kennen ze wel, ze zijn ook eetbaar ("Couteaux").

Jacques van Mastrigt ziet een Braamparelmoevlinder en een Dambordje op de Sint Pietersberg. De eerste soort is een nieuwe soort voor Nederland waarvan er slechts enkele keren eerder een was gezien.

Zaterdag 22 juli. Onweer met veel regen boven Banholt (22.30u).

Maandag 24 juli. Overdag onweertje met zware regen.

Dinsdag 25 juli. Spaanse Vlag in de Beemden nabij Kasteel Oost.

Woensdag 26 juli. Na een tip van Vincent zien Jenny en ik na wat zoekwerk 2 Keizersmantels in een bos nabij Wijlre. Alweer een vlindersucces. Het kan niet op dit jaar met de bijzondere soorten.

Zaterdag 29 juli. Op het verlanglijstje vandaag staat het waarnemen van het zeldzame Staartblauwtje bij Posterholt. Net na de middag lukt dit, er bevinden zich de nodige exemplaren op het Voorsterveld. Ook lukt het om het nog zeldzamere Donker Pimpernelblauwtje te vinden, dat alleen bij Posterholt voorkomt. Op de terugweg nog even bij de Dwergblauwtjes gaan kijken bij Terblijt. Dat levert een ongekennde dag op, normaal gesproken is één van deze soorten blauwtjes op je jaarlijstje al bijzonder.

Donderdag 3 augustus. Een Sperwer slaat een Duif in Margraten en gaat deze uitgebreid zitten plukken op een grasveldje tussen de huizen. Nog niet eerder zo duidelijk gezien.

Zaterdag 5 augustus. Ik kan maar niet genoeg krijgen van de zeldzame blauwtjes en rijd naar Flémalle bij Luik. Hier ging ik al 2 jaar eerder vergeefs op zoek naar het Bleek Blauwtje, een in Nederland niet meer voorkomend groot blauwtje. Ondanks het buienweer lukt het om bij "Aux Roches" tientallen van deze blauwtjes te zien tijdens een opklaring. De mannetjes zijn blauwgrijs, de vrouwtjes zijn bruin en een stuk kleiner. De waardplant is de geel bloeiende Paardenhoeftklaver.

Vrijdag 18 augustus. Rond 20.30 schitterende regenboog te zien vanuit Breust (De Bron).

Zaterdag 19 augustus. Een "Gageleer" biertje gaat er wel in. Gagel (een onderdeel van het gruitmengsel) werd in de Middel-

eeuwen gebruikt om het bier te kruiden. Later werd dit hop, dat zorgde voor de bitterheid en conservering.

Woensdag 23 augustus. Zeer warme avond.

Donderdag 24 augustus. Reuzenbovisten in het Hamsterreservaat bij Sibbe. Ze zien eruit als grote witte bollen en zijn eetbaar. In Gronsveld heten ze "Woûveviéste". Men kon de jonge exemplaren eten (met een geklopt eitje). Je kunt ze ook bakken als biefstuk.

Zaterdag 26 augustus. Gele en Oranje Luzernevlinders op de Sint Pietersberg. Opvallend zijn ook de vele Bruine Blauwtjes. Er vliegt zelfs een Oranje Zandoogje, een soort die je normaal niet hier ziet.

Zondag 27 augustus. Kermis in Hermalle, Banholt en Eijsden. De augustuskermis in Eijsden (op de Vroenhof) is eigenlijk de "Breusterkermis". Op zondagmiddag werd aan de kinderen de Egidiuszegen gegeven in de Christinakerk. In Eijsden spreekt men van "Sint Gielis". Op dit moment "slapen" deze geloofstradities.

Bij Jenny in de tuin een vers Scheefbloemwitje, wit met geel op de rode Spoorbloem. Het Scheefbloemwitje heeft een aparte kleur geel aan de achtervleugels, hoe noem je dat, briljantgeel, zwavelgeel?

Woensdag 30 augustus. Tijden veranderen. Op de woensdagmiddag na de kermis was het in mijn jongenstijd (de jaren '60) een race van de Sint Martinusschool naar de Vroenhof om "kooëgelkes te goeën zeuke". De schiettent werd afgebroken en tussen het dunne laagje scherpe steentjes was de bodem bezaaid met platgeslagen koperkleurige kogeltjes. Sommige van die kogeltjes waren nog rond en onbeschadigd en wie er de meeste vond, had de beste dag. Wat achteraf het nut ervan was kan ik niet zeggen, maar het kogeltjes zoeken door de schoolkinderen gebeurde met een verbetering of er heel veel van af hing. Het leek wel een soort "Tulpenmanie", maar dan voor kinderen.

Donderdag 31 augustus. Je zou het niet zeggen, maar de zomer van 2017 bevindt zich in de top 10 van warmste zomers sinds minstens 1833 (Ukkel). Het begin van de zomer kenmerkte zich door zeer warm weer en droogte, later (in augustus) werd het kwakkelen. De 2 voorste poelen bij Kasteel Oost (ingang Kasteellaan) lagen langdurig droog. Moerasslakken werden er door mij niet aangetroffen, wel 2 huisjes van de Posthoornslak. Er is over deze zomer van 2017 nog veel meer te vertellen, mogelijk kom ik er in een later schrijfsel nog weer op terug.

Vrijdag 1 september. Egidiusdag. Sint Gielis (Sint Gilis) werd tot in recente tijden vereerd in Wyck, Elsloo en Eijsden. In Eijsden werd deze aangeropen tegen kinderziekten.

In de ochtend stop ik op de Driesprong tussen Oost en Heugem ("Aon Köb-bes"). Hier komen 3 watergangen bij elkaar: De Zeep ("Zieëp", de Termaardergrub en de Zuiveringssloot Gronsveld. In de namiddag zie ik achtereen-

volgens 5 Ooievaars, 6 Zilverreigers en 1 Lepelaar tijdens een rit van Eijsden naar Hoorn.

Woensdag 6 september. Orkaan "Irma" treft Sint Maarten in de Caraïbische Zee. Ongekende windsnelheden en verwoestingen. Het Zuidelijke deel van het eiland is Nederlands, de Noordelijke helft is Frans en heet Saint-Martin.

Jacques Pitors

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Dat kan ook via onze IVN Eijsden internet pagina's: op de homepage staat onderaan een knop waarmee op een eenvoudige manier waarnemingen gemeld kunnen worden.

Ons mededelingenblad is voor en van de leden! Hebt u foto's, dia's, natuur-tijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

16 T/M 24 SEPTEMBER 2017 - BELEEFWEEK ZUID-LIMBURG!

Natuur en cultuur proeven in het Nationaal Landschap

In de week van zaterdag 16 t/m zondag 24 september 2017 vindt in Nationaal Landschap Zuid-Limburg de Beleefweek Zuid-Limburg plaats. Tijdens deze week worden in heel Zuid-Limburg meer dan 40 aantrekkelijke activiteiten georganiseerd voor jong en oud: van wandelen/fietsen met een historisch, cultureel of culinair tintje, tot een bezoek aan een streekproductenmarkt, toneelvoorstelling of verschillende grotten en mijnen.

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

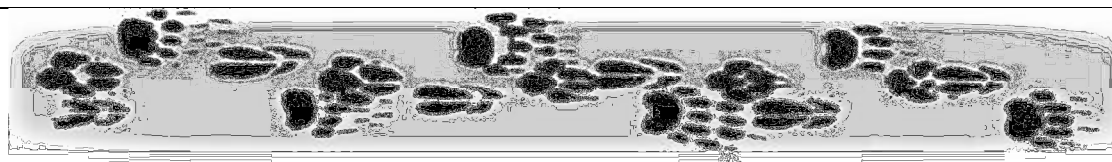

Samenwerken en verwonderen

De Beleefweek is een initiatief van Nationaal Landschap Zuid-Limburg en wordt je aangeboden door Provincie Limburg, IVN, VVV Zuid-Limburg en de gastheren/-vrouwen en gemeenten in het nationaal landschap. Met de Beleefweek willen de initiatiefnemers laten zien hoe bijzonder en rijk aan verborgen pareltjes Nationaal Landschap Zuid-Limburg is. Verschillende sectoren in het gebied werken samen, zodat jij je negen dagen kunt verwonderen over het gebied waarin je woont, werkt of waar je op bezoek bent!

Wat is er te doen?

Wil je als inwoner van de streek of als bezoeker (hernieuwd) kennis maken met al het moois dat het Nationaal Landschap Zuid-Limburg te bieden heeft?

Op www.beleefweekzuidlimburg.nl vind je een overzicht van alle activiteiten en kun jij je hiervoor aanmelden. Op de hoogte blijven van alle nieuwtjes en activiteiten kan ook via facebook: www.facebook.com/beleefweekzuidlimburg

Marloes Mejan

**Communicatiemedewerker regio Zuid
Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN)**

GROTE GEBEURTENIS

Op 15 mei melde ik bij de rubriek bijzondere waarnemingen dat de Bronckweg een hele tijd afgesloten zou worden voor renovatie. Volgens de meeste gebruikers echt wel noodzakelijk. Als er maar geen racebaan ontstaat. Nu remt het slechte wegdek tenminste nog af. Dat gebeurde inderdaad en de werkzaamheden gingen van start. Tegelijkertijd werden de stukjes veldweg langs de Molen aangepakt. Je kon zelfs te voet niet meer van bij de Molen omhoog langs de werkzaamheden. Verkeerssignaleurs werden ingezet om het verkeer in goede banen te leiden!

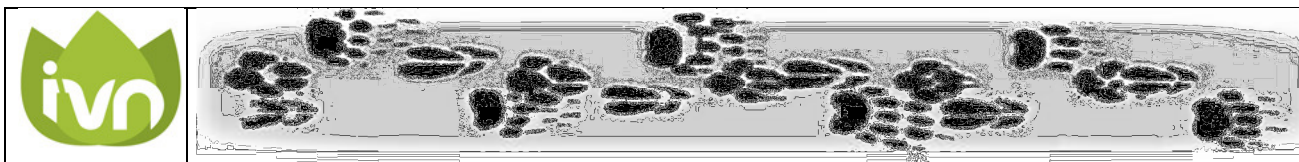
Op 28 juli bleek het onderste deel, van aan de Molen tot bij de Fa. Hartman, gereed en weer open te zijn. Het was klaar. Het ziet er formidabel uit.

Niets vermoedend fietste ik op 31 juli van Keer naar De Heeg via die weg. Het eerste deel vanuit Keer heet Dorpsstraat en vanaf de laatste woning bleek hier bermbeheer verricht. Alle struiken weg en ook wat bomen. Geen echt probleem, dat is van tijd tot nodig. Voor de veiligheid en voor het landbouw verkeer waarvoor steeds maar grotere machines ingezet worden.

Mijn stemming veranderde op slag op het punt waar de Dorpsstraat over gaat in Bronckweg. Voor mijn ogen een ware kaalslag, vooral aan de zuidkant. Dat er wat lastige bomen e.d. verwijderd worden i.v.m. eventuele veiligheid kan ik begrijpen maar wat daar gebeurd is snap ik werkelijk niet. Zelfs een drietal bomen met in de kruin maretakken (beschermde!) zijn verdwenen. Bij bomenkap werkzaam-

heden langs de Trichterweg in Eijsden enkele jaren terug moest een boom blijven staan omdat er juist één maretak in groeit! In een en dezelfde gemeente Eijsden Margraten wordt in deze blijkbaar met 2 maten gemeten. Na-

vraag door de natuurvereniging van Cadier en Keer leerde dat Staatsbosbeheer hier achterstallig onderhoud heeft gepleegd. Gebruik makend van het feit dat de weg toch afgesloten was voor het verkeer i.v.m. renovatie van het wegdek. Verstandig. Tevens de Essen met geconstateerde essentakziekte verwijderd t.b.v. de verkeersveiligheid. Stuk bos kan nu weer 25 jaar mee. Op 21 augustus werden werkzaamheden hervat en ging de weg dicht tot 30 oktober. Ben benieuwd.

Jean Creuwels

ORCHIDEEËN HEROVEREN ZUID-LIMBURG!

Leuk weekend werken in de natuur Zuid-Limburg

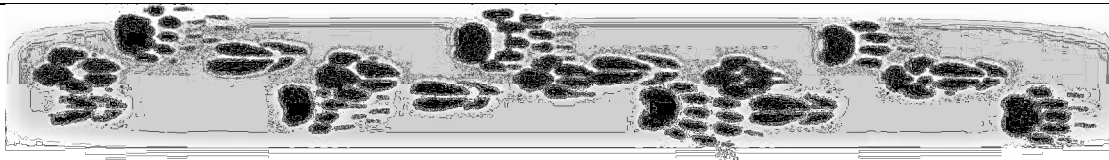
Leef je uit in de natuur! Het IVN Zuid-Kennemerland organiseert in samenwerking met Staatsbosbeheer en Limburgs Landschap een leuk weekend werken in de natuur. We gaan aan de slag op De Wylre akkers en in het Eyserbos. We gaan zagen en knippen in de hellingbossen van donderdag 26 t/m zondag 29 oktober om de beroemde Limburgse orchideeën weer een kans te geven.

Drie dagen aan de slag om de natuur een handje te helpen! Wij verblijven in een gezellige groepsaccommodatie in Noorbeek. Er is plek voor 38 mensen.

Landschap, geologie, flora en fauna, in Zuid-Limburg is alles plotseling heel anders dan in de rest van Nederland. Dat geldt ook voor het beheer van de bossen die in deze streek vooral op steile hellingen liggen. Eeuwenlang bestonden de Zuid-Limburgse hellingbossen namelijk uit "middenbos": één of twee lagen hakhout met daarboven verspreid staande bomen.

Het beheer van dit soort bossen was erg intensief. Vaak werd elke 4 jaar een deel van het hakhout gekapt waardoor een ecosysteem ontstond met veel bodemroering en veel open, lichte plekken. Hierdoor kwamen er orchideeën voor met prachtige namen als Purperorchis, Bergnachtorchis, Vliegenorchis, Vogelnestje en Bleek bosvogeltje.

Sinds de Tweede Wereldoorlog is in vrijwel alle Zuid-Limburgse hellingbossen het middenbosbeheer gestaakt en vervangen door een beheer van "niets-doen". Dit had enorme gevolgen. Het was gedaan met de onrust, het bos werd donkerder, er begon zich strooisel op te hopen en veel soorten verdwenen uit de ondergroei, waaronder veel van de karakteristieke orchideeënsoorten. Sinds een paar jaar wordt in Zuid-Limburg op enkele plekken door vrijwilligers het aloude hakhoutbeheer weer in ere hersteld. Deze natuurarbeid is allemaal nodig om de natuur nog mooier te maken en de natuurwaarde van deze prachtige gebieden verder te vergroten. Natuurliefhebbers die het leuk vinden om buiten in de natuur bezig te zijn en een bijdrage willen leveren aan het behoud van dit mooie natuurgebied zijn van harte welkom!

Wie in de buurt woont, en niet wil overnachten, mag ook gewoon meewerken. Limburgs Landschap en Staatsbosbeheer zorgen voor gereedschap, begeleiding, werkhandschoenen, vlaai bij de koffie én soep! IVN Heuvelland verzorgt zondagochtend een leuke natuurwandeling in de buurt. Verdere informatie en aanmelden graag via ivnz.natuurwerk@gmail.com. De kosten voor dit weekend zijn 65 euro. Zorg zelf voor werkkleding, laarzen, onderlaken, slaapzak en kussen etc. Neem voor de avonden zelf iets mee van wijn, bier, cd's, spelletjes! Een leuke mix van lekker werken in de natuur, wandelen en Hollandse gezelligheid in het mooie Limburg! Of kijk voor meer informatie op www.ivn.nl/zk.

Marc van Schie, IVN Zuid-Kennemerland
06-22 5757 48

DE BLOEMEN

Er is een maaier, die heet Dood.
Zijn macht, ons leed te doen, is groot.
Hoor hem het staal eens slijpen!
Straks danst het naar zijn pijpen.
Dan maait hij zonder schromen.
Pas toch op, schoon bloemetje!

Wat nu nog op het windje waait,
Wordt morgenvroeg reeds weggemaaid:
De edele narcissen,
De blauwe en gele lissen,
De schone hyacinten,
In velerhande tinten.
Pas toch op, schoon bloemetje!

De bloempjes vallen, ongeteld,
Achter de sikkel op het veld:
Viooltjes en kamillen,
Hij maait het naar zijn grillen.
De witte aronskelken,
Die ziet hij liever welken.
Pas toch op, schoon bloemetje!

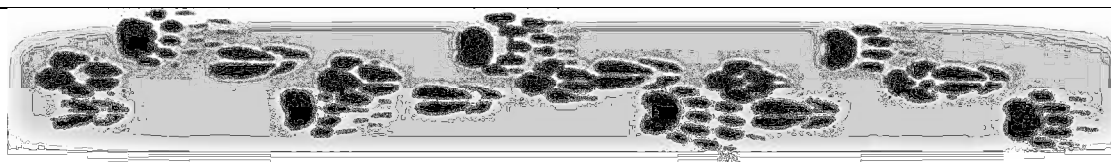
En ook gij, windeklokken,
Gij roosjes aan de stokken,
Gij bloempjes, grote en kleine,
Tulpen en roosmarijnen,
Gij lelietjes van dalen,
Hij weet ook U te halen.
Pas toch op, schoon bloemetje!

De hemelsblauwe iris,
De schuchtere latyris,
De ranke zilverklokjes,
En die met gouden vlokjes,
Dat alles moet ter aarde
En het verliest zijn waarde.
Pas toch op, schoon bloemetje!

En toch wilt zonder vrezen
Voor Dood en sikkel wezen.
Gij ruilt immers de aarde
Voor een veel schoner gaarde,
Die is genaamd het Paradijs.
De wereld is de doorgangstreis.
Wees dus blij, schoon bloemetje!

„Des Knaben Wunderhorn" Bertus Aafjes

HET BESTUUR

Voorzitter: Vacature
 Penningmeester: Vacature

Secretaris: Jacques Piters
 Vogelzang 15
 6245 BS Eijsden tel. 06 445 91 557

Lid: Harry Fekkers
 Sint Jozefstraat 31
 6245 LK Eijsden (Oost-Maarland).

Vicevoorzitter Maarten v.d. Sande
 Jekerstraat 7-A02
 6211 NR Maastricht tel. 043 409 48 61

Lid Vacature

Verenigingslokaal: "De Dassenburcht"
 Kampweg 45
 6247 AR Gronsveld

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
"De Woelratten"	Maarten v.d. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Philippe Meijer	457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Website: www.ivn.nl/afdeling/eijsden

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl .